

Vec C-442/20

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania

21. september 2020

Vnútroštátny súd:

Amtsgericht Nürnberg

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

11. september 2020

Žalobkyňa:

Flightright GmbH

Žalovaná:

Ryanair Designated Activity Company

PRACOVNÝ DOKUMENT

Amtsgericht Nürnberg (Okresný súd Norimberg, Nemecko)

[omissis]

V právnej veci

Flightright GmbH,

[omissis] Potsdam

– žalobkyňa –

[omissis]

proti

Ryanair Designated Activity Company, [omissis] Dublin, Írsko

– žalovanej –

[omissis]

o zaplatenie peňažnej sumy

Amtsgericht Nürnberg [omissis] vydal 11. septembra 2020 [omissis] nasledujúce

Uznesenie

I. Konanie sa prerušuje.

II. Súdnemu dvoru Európskej únie sa v súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) Zmluvy o Európskej únii a článkom 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predkladajú nasledujúce prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu článku 5 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91:

a) Predstavuje odborom organizovaný štrajk vlastných zamestnancov prevádzkujúceho leteckého dopravcu „mimoriadnu okolnosť“ v zmysle článku 5 ods. 3 nariadenia (ES) č. 261/2004?

b) Je pritom relevantné to, že uvedený štrajk sa uskutočnil v dôsledku požiadaviek zamestnancov, ktoré dovtedy neboli zmluvne dojednané medzi zamestnancami a prevádzkujúcim leteckým dopravcom?

c) Je pritom relevantné to, že dôvodom konkrétneho štrajku bolo určité správanie prevádzkujúceho leteckého dopravcu počas vyjednávania s odborom?

Odôvodnenie

- 1 I. [*omissis*] [Informácie o prerušení konania]
- 2 Rozhodnutie v spore [*omissis*], ktoré nie je napadnuteľné riadnym opravným prostriedkom, závisí od rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie, ktorý odpovie na prejudiciálnu[e] otázku[y] uvedené vo výroku.
- 2 II. Vymedzenie predmetu sporu
- 3 Žalobkyňa žiada od žalovanej vyplatenie náhrady vo výške 500 eur.
- 4 Cestujúci, ktorí postúpili svoju pohľadávku na žalobkyňu, mali potvrdenú rezerváciu na let č. FR5420 z Norimbergu (NUE) do Krakova (KRK), ktorý mala uskutočniť žalovaná, s odletom z Norimbergu 10. augusta 2018 o 14:45 hod. (miestneho času) a priletom do Krakova v ten istý deň o 16:15 (miestneho času). Let bol zrušený. Dôvodom zrušenia bol štrajk pilotov žalovanej organizovaný 10. augusta 2018.
- 5 Žalovaná viedla s odborovým združením Cockpit (ďalej len „odborové združenie“) kolektívne vyjednávanie týkajúce sa okrem iného uzavretia rámcovej kolektívnej zmluvy a kolektívnej zmluvy upravujúcej odmeňovanie. Rokovania sa viedli už od decembra 2017. Odbory žiadali o zvýšenie mzdy o 42 %. Žalovaná prisľúbila zvýšenie o 20 % a zvýšené mzdy od začiatku roku 2018 skutočne vyplácala. Dňa 3. augusta 2018 žalovaná predložila odborovému združeniu vylepšenú ponuku, ktorá zatiaľ nebola predmetom rokovaní. Dňa 8. augusta 2018 vyhlásilo odborové združenie štrajk pilotov.
- 6 V dôsledku štrajku boli 10. augusta 2018 v Nemecku a ďalších krajinách zrušené lety. Zvyšné lety boli uskutočnené prostredníctvom reorganizácie letového plánu a pribratím ďalších pilotov. Žalovaná uskutočnila štrajky navyše aj v Írsku, Belgicku, Švédsku a v Holandsku.
- 7 Relevantné ustanovenia práva Únie
- 8 Charta základných práv Európskej únie (Ú. v. ES C 364, 2000, s. 1)
- 9 Článok 12 („Sloboda zhromažďovania a združovania“) znie:

- 10 „(1) Každý má právo pokojne sa zhromažďovať a slobodne sa združovať s inými na všetkých úrovniach, najmä v súvislosti s politickými, odborárskymi a občianskymi otázkami, z čoho vyplýva, že každý má právo zakladať na ochranu svojich záujmov odbory alebo vstupovať do nich. ...“
- 11 Článok 28 („Právo na kolektívne vyjednávanie a kolektívne akcie“) znie:
- 12 „Pracovníci a zamestnávateľa alebo ich príslušné organizácie majú v súlade s právom Únie a vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou právo vyjednávať a uzatvárať kolektívne zmluvy na zodpovedajúcich úrovniach a v prípade konfliktu záujmov uskutočniť kolektívne akcie na ochranu svojich záujmov vrátane štrajku.“
- 13 Európska sociálna charta (SEV 35, 18. október 1961)
- 14 Časť I bod 6 znie:
- 15 „Všetci pracovníci a zamestnávateľa majú právo kolektívne vyjednávať.“
- 16 Časť II článok 6 („Právo kolektívne vyjednávať“) znie:
- 17 „Na zabezpečenie účinného výkonu práva kolektívne vyjednávať sa zmluvné strany zaväzujú: ...
- a priznávajú:
- 18 (4) právo pracovníkom a zamestnávateľom na kolektívne akcie v prípade konfliktu záujmov vrátane práva na štrajk, s výnimkou záväzkov, ktoré by mohli vyplývať z platných kolektívnych zmlúv.“
- 19 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004
- 20 Odôvodnenie 14 uvádza:
- 21 „tak ako je to uvedené v Montrealskom dohovore, záväzky prevádzkujúcich leteckých dopravcov by mali byť obmedzené alebo by mali byť od nich leteckí dopravcovia oslobodení v prípadoch, keď bola udalosť spôsobená mimoriadnymi okolnosťami, ktorým sa nedalo zabrániť ani vtedy, keď boli prijaté všetky primerané opatrenia; také okolnosti môžu nastať najmä v prípadoch politickej nestability, meteorologických podmienok nezlučiteľných s vykonaním príslušného letu, rizík bezpečnostnej ochrany, neočakávaných nedostatkov, ktoré sa týkajú bezpečnosti letu a štrajkov, ktoré ovplyvňujú prevádzku príslušného leteckého dopravcu;“
- 22 Článok 5 („Zrušenie“) znie:
- 23 „(1) V prípade zrušenia letu príslušným cestujúcim ...

- 24 c) príslušní cestujúci majú právo na náhradu od prevádzkujúceho leteckého dopravcu v súlade s článkom 7...
- 25 (3) Prevádzkujúci letecký dopravca nie je povinný platiť náhradu podľa článku 7, ak môže preukázať, že zrušenie je spôsobené mimoriadnymi okolnosťami, ktorým sa nedalo zabrániť ani vtedy, keď boli prijaté všetky primerané opatrenia.“
- 26 Článok 7 („Právo na náhradu“) znie:
- 27 „(1) Keď sa uvádza odkaz na tento článok, cestujúci dostanú náhradu v nasledovnej výške:
- 28 a) 250 EUR v prípade všetkých letov na vzdialenosť 1500 km alebo menej...“
- 29 Relevantná vnútroštátna judikatúra týkajúca sa prejudiciálnych otázok
- 30 Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) v rozsudku z 21. augusta 2012 (sp. zn. X ZR 138/11) rozhodol takto (základné tézy):
- 31 „1. Ak odborová organizácia v rámci kolektívneho vyjednávania vyzve pilotov leteckého dopravcu, aby prerušili prácu, môže to mať za následok vznik mimoriadnych okolností v zmysle článku 5 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich v leteckej doprave.
- 32 2. Letecký dopravca je v tomto prípade oslobodený od povinnosti zaplatiť náhradu za zrušenie tých letov, ktoré zrušil, aby tak prispôsobil letový plán očakávaným dôsledkom výzvy na štrajk.“
- 33 Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) svoje rozhodnutie odôvodnil okrem iného nasledovne (bod 25 a nasl.):
- 34 „Odvolávanie sa žalovanej na existenciu mimoriadnych okolností nemožno odmietnuť len preto, že žalovaná mala možnosť situáciu ovplyvniť.
- 35 V prípade kolektívneho pracovnoprávneho sporu spravidla nemožno mať za to, že žalovaná má možnosť situáciu ovplyvniť, čo vylučuje existenciu mimoriadnych okolností. Rozhodnutie uskutočniť štrajk prijímajú zamestnanci v rámci práva na kolektívne vyjednanie, ktoré im prislúcha, a teda mimo výkonu činnosti prevádzkujúceho leteckého dopravcu. Z toho vyplýva, že letecký dopravca ani v prípade vlastných zamestnancov spravidla nemá nijaký relevantný vplyv z právneho hľadiska na to, či sa štrajk začne alebo nie. Pritom nemožno prijať tvrdenie, že prevádzkujúci letecký dopravca mal v prípade interného podnikového štrajku možnosť splniť požiadavky a tým štrajk odvrátiť. Tým by sa od leteckého dopravcu žiadalo, aby sa vzdal svojej slobody združovať sa chránenej právom Únie a aby sa v rámci pracovného sporu vopred postavil do roly porazeného. Vyššie uvedené nemožno od leteckého dopravcu spravodlivo požadovať a takýto postup by nebol ani v dlhodobom záujme cestujúcich v leteckej doprave.“

- 36 Právne názory účastníkov konania
- 37 Žalobkyňa zastáva názor, že štrajk vlastných palubných sprievodcov nepredstavuje „mimoriadnu okolnosť“ v zmysle článku 5 ods. 3 nariadenia (ES) č. 261/2004. Myslí si, že pri každom kolektívnom vyjednávaní sa musí počítať so štrajkami a tým aj s výpadkami a zrušovaním letov: Ide o udalosť typickú, ktorú treba pri výkone prevádzkových činností očakávať, a nie o mimoriadnu udalosť.
- 38 Žalovaná zastáva názor, že odborový štrajk predstavuje mimoriadnu okolnosť bez ohľadu na to, či v prípade štrajkujúceho personálu ide o pracovníkov prevádzkujúceho leteckého podniku alebo nie. Nariadenie (ES) č. 261/2004 nerozlišuje podľa toho, či ide o štrajk pracovníkov alebo tretích osôb.
- 39 Rozhodnutia vnútroštátnych súdov
- 40 V celom rade vnútroštátnych rozhodnutí vydaných v nadväznosti na rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 17. apríla 2018 (C-195/17), podľa ktorého právo cestujúcich na náhradu nesmie práve závisieť od toho, či je štrajk podľa príslušných vnútroštátnych predpisov o kolektívnom vyjednávaní zákonný, ale skôr sa musia za „mimoriadne okolnosti“ v zmysle článku 5 ods. 3 nariadenia č. 261/2004 považovať také udalosti, ktoré svojou povahou a podstatou nie sú súčasťou bežného výkonu činnosti dotknutého leteckého dopravcu a ktoré tento v skutočnosti nemôže ovplyvniť, sa odchyľne od vyššie uvedenej judikatúry Spolkového súdneho dvora teraz vychádza z toho, že mimoriadne okolnosti nenastali. Ako príklad tu poukazujeme na stručné pokyny LG Nürnberg-Fürth (Krajinský súd Nürnberg-Fürth, Nemecko) z 2. marca 2020 (Az. 16 S 1060/20), ktoré sú obsiahnuté v prílohe. Krajinský súd sa pritom stotožňuje s prevažujúcou judikatúrou.
- 41 V judikatúre doposiaľ nebola vyriešená otázka, či Súdny dvor Európskej únie posudzuje odborový štrajk rovnako ako „divý štrajk“ alebo iným spôsobom, keďže na rozdiel od „divého štrajku“ je takýto štrajk chránený ustanoveniami európskeho práva a článkom 12 ods. 1 a článkom 28 Charty základných práv, a či je preto neprípustné vykladať rozsudok zo 17. apríla 2018 (C-195/17) v tom zmysle, že sa uplatňuje aj na štrajk organizovaný odbormi. Rovnako aj právo na štrajk zaručené v článku 6 ods. 4 Európskej sociálnej charty podporuje s ohľadom na úvodnú vetu tohto ustanovenia, ako aj vzhľadom na programové vyhlásenie v časti I bode 6, právo na – koordinované – kolektívne vyjednávanie. Toto právo je výslovne priznané s cieľom „zabezpečenia účinného výkonu práva kolektívne vyjednávať“. Súdny dvor EÚ by preto mohol vychádzať z toho, že prenesenie jeho judikatúry na štrajk organizovaný odbormi by znamenalo porušenie práva Únie, čo možno napokon odvodiť už aj z odôvodnenia 14 nariadenia (ES) č. 261/2004, v ktorom sa štrajk všeobecne označuje za „mimoriadnu okolnosť“, ale ktoré by predovšetkým znamenalo to, že by sa – každopádne vo výsledku – zasiahlo do slobody združovania leteckého dopravcu.

- 42 Možno však zastávať aj odlišný názor, podľa ktorého je relevantné to, z akého dôvodu sa štrajk uskutočnil. Tak sa možno napríklad domnievať, že treba rozlišovať podľa toho, či štrajkom mali byť odvrátené opatrenia leteckého dopravcu predstavujúce zhoršenie pracovnoprávneho a zmluvného postavenia. V takom prípade by bol štrajk spôsobený (podnikateľským) správaním leteckého dopravcu a teda letecký dopravca ho „mohol ovplyvniť“. Ak by odbory naproti tomu požadovali „viac“ v porovnaní s doterajšími podmienkami a tak bez konkrétnej príčiny zo strany leteckého dopravcu vyhlásili štrajk, existencia mimoriadnych okolností by prichádzala do úvahy. Ako príklad tu poukazujeme na [v prílohe pripojené] uznesenie Okresného súdu Norimberg z 29. novembra 2019, Az.: 240 C-6688/19, v ktorom je navyše uvedené zhrnutie aktuálnej judikatúry.
- 43 Stav konania
- 44 Výsledok sporu závisí od odpovede na prejudiciálne otázky: Inak by bolo spor možné rozhodnúť zo skutkového ako aj z právneho hľadiska [*omissis*].
- 45 [*omissis*]

PRACOVNÝ DOKUMENT